

Komentar in karta: 1/134 SLA V643 ‘dekla’

Vlado Nartnik

1. Gradivo

Za pomen ‘stalno najeta ženska na kmetiji za pomoč pri gospodinjskih in kmečkih delih’, knj. *dékla* (ę), je najbolj pogost in zemljepisno najbolj razširjen leksem *dekla* (s tem da ima v T412 oznako, da gre za žensko, ki je (bila) stalno zaposlena pri kaki družini in je (bila) zato bolj spoštovana). Po padajoči pogostnosti sledijo še leksemi *hlapica*, *služkinja* in *služavka* (ki imata v T412 oznako, da gre za poimenovanje za manj spoštovano, sezonsko delavko), besedna zveza *služečka dekla* ter opis je *služila*. Posamične so besedne zvezze *kravja dekla*, *svinjska dekla* in *kuhinjska dekla* ter leksemi *pestrna*, *pastirica* (ki ima v T193 oznako starejše), *delavica* in *težakinja*.

2. Morfološka analiza

dekla ← *dět-ьk-ъl-a ← *dět-ьk-a ‘deklica’ ← *dět-ę ‘otrok’
služečka dekla ← *služ-ьč-ьsk-a-j-a (← *služ-ьk-a ← *slug-a ‘sluga’) + *dět-ьk-ъl-a
kuhinjska dekla ← *kux-yń-ьsk-a-j-a (← *(kux)-yń-i ← stvnem. *kohhōn* ‘kuhati’) + *dět-ьk-ъl-a
svinjska dekla ← *svinbj-ьsk-a-j-a (← *svin-i, rod. *svin-ьj-ę ‘svinja’) + *dět-ьk-ъl-a
kravja dekla ← *korv-ьj-a(-j-a) (← *korv-a ‘krava’) + *dět-ьk-ъl-a
služkinja < *služ-ьk-yń-i ← *služ-i-ti ‘služiti’
služavka ← *(služavk)-a ← hrv. *služavka* ‘služkinja’
težakinja ← *tęż-ak-yń-i, rod. *tęż-ak-yń-ę ← *tęż-ak-ę ← *tęż-a ‘teža’
hlapica < *xolp-ic-a ← *xolp-ę ‘sluga, suženj, fant’
pestrna ≤ *pestyna* < *pěst-uń-a ← *pěst-ova-ti ‘negovati, hraniť’
pastirica < *past-yŕ-ic-a ← *past-yŕ-ę ← *pas-ti ‘pasti’
delavica < *děl-a-v-ic-a ← *děl-a-ti ‘delati’

3. Posebnosti kartiranja

Kot enkratnice so kartirani odgovori *delavica* v T060, *pastirica* v T193 in *težakinja* v T410.

Kot enkratnica s *služ-* je kartiran leksem *služavka* v T412.

Kot enkratna besedna zveza z *dekla* je kartiran odgovor *kravja dekla* v T377.

Kot opis je kartiran odgovor *je služila* v T404.

Kot tretji odgovor sta z znakom za komentar kartirana leksema *dekla* v T392 in *služkinja* v T412 ter besedna zveza z *dekla*, tj. *kuhinjska dekla* v T377.

4. Uporabljena dodatna literatura

Duden 7; Rejzek 2001

5. Primerjaj

SLA: V637 ‘dekle’ (1/138); OLA: /; ALE: /; SDLA-SI: /; ALI: /; ASLEF: /;
HJA: /